

Варошка ѿрича – Душан Бањеѿлав**СУСРЕТ**

Наши варошани у лето оживе тек кад сјајна звезда што је читавог поднева жарила асфалт пође у свој залазак. Ваздух предвечерја их опије животом и извуче из домова у којима су као век дуге сате чекали ово доба. Тада они изађу на улице, пред куће, па руку забачених на леђа чаврљају са познаницима о незапамћеним врућинама, и жудно ишчекују зиму која им дарује повод за ново незадовољство. Речју, када зађе сунце, наши варошани прену се из сна. Тако живне и кафана на раскрсници главне улице. Њена летња башта тада врви од посетилаца што свакодневно дангубе заваљени у своје наслоњаче. Тик уз тротоар, башта је од њега одвојена ниском дрвеном оградом тако да би докони посетилац пружившу руку преко ње сасвим лако могао додирнути пролазника. Тим тротоаром, у сасвим погрешном тренутку, мало даље од кафане али свакако идући ка њој, корачају оно двоје што су можда и највише ишчекивали наговештај мрака – млади пар. Девојка снажних ногу и рамена, у тако припреманој летњој хаљини узбуђено објашњава младићу до себе разлог своје усхићености. Њему, чини се, није по вољи и није баш одушевљен њеним изгледом. Он, наиме, већ по самом поласку познаде путању, знајући добро да тамо, на углу, треба проћи крај баштице препуне света. Сетивши се тога, он се намршти као и многи мушкарци што са девојком под руком иду у сусрет гомили других, уличних паса што бацају погледе, коментаришу и

предају се машти. Знајући све могуће околности, а страхујући од најгорег, он најпре зажеле да пређе с оне стране улице; но та му се мисао учини исувише поражавајућом; самољубље му не допусти.

„Уосталом” – помисли он, „сигурно је да ће она прозрети моју намеру, а потом? Губитник, млакоња!... Неће моћи!”

Видно узнемирен оклоностима, држећи за руку своју мезимицу – он закорачи мрским му путићем. Крај баштице наста мук. Очи се усмерише ка љубавницима. Он прогута кнедлу осећајући погледе на својој кожи као ватру; гледа преда се, без снаге али са жељом да поглед узврати. Ствар преломи, мора погледати, мора осмотрити те курјачке очи, мора пркосити. Па тек што несигурно погледа у гомилу, један од оних што сеђаше, као по морању прекине непријатну тишину и то не каквим речима, већ просто и сасвим угодно, као да узвраћа пркос – одсвира уснама некакву песмицу, са осмехом подлости на доњој усни.

„Та он пркоси! Пркоси!” – гризе се ћутке младић.

Присутни се кроз нос насмејаше. Он се пренерази, па као пламен сину му мислени разговор:

„Где ли сам сад у њеним очима? Женама треба заштитник, свакако треба... А опет, истина, њој ово можда и годи! Пажња, све је пажња! Треба одреаговати! А ипак може бити да она, као и све друге, не жели моју реакцију истински, из срца, из повређеног срца једне даме, већ просто из принципа.” Па не издржавши, некако несигурно се окрете, запе за линију испуцалог тротара, али закорачи напред у намери да се обрачуна са оним гадом. Пришавши му од позади, он зажеле да га крвнички шчепа за врат, но учини му

се кукавички напасти с леђа, али разум га издаде и он удари песницом по леђима провокатора. Међутим, ударац испаде исувише слаб тако да је више наличио на какво благо гуркање или просто додир који значи позив. Њега неочекивано издаде снага, сасвим несразмерна осветничкој жељи... Неки скочише одгурујући занесеног момчића, а она гад и даље сеђаше заваљен у својој наслоњачи и тек му посвети мрвицу пажње – осврну се преко рамена, баци летимичан поглед и врати се назад своме пићу, понизивши узбуђеног младића као каквог црва.

Младић изгоре. Ово га сасвим порази. Учини му се да га је дотични учинио недостојним икакве кавге, и осетивши своју маленкост – нанесена увреда искриви му лице. А у свој тој самоуверености провокатора он препозна некакву смирену сигурност и снагу, да осећање крајње увређености и беса замени изненадни страх. Прогута кнедлу по други пут, одгурнут онима што су умалили тобож да реагују и раставе их – и врати се својој дами потпуно обесхрабрен.

„Тај кад бије, ребра ломи!“ Добаци неко из баштице.

Сво време девојка стајаше са стране, престрављена изненадном реакцијом о којој није ни снивала, и хтеде да оде, но таман се све зби, а младић јој се врати.

„А што ти одмах скачеш?“, упита га она. „Нека их, нека добацују. Доконост их учинила неспособним за живот, па сад уз пиће проводе дане. Тај ти се, гарант, сваки дан бије. Добацују једни другима неумерене опаске, све док један од њих не претера и пређе дозвољену границу у тој игри – и очас посла – све поломљено, празбијано и крваво. Ленштина, пијандура, бедник – ето то је, а ти се још нађеш увређеним!“

„Имаш право”, рече избезумљено – а за себе помисли да је управо он тај јадник, без снаге да се заузме у своју одбрану. И није први пут! Докле ли ће он тако трпети увреде и понижавања, повлачити се у страху подвијенога репа као пас. И шта баљезга она – па она би заштитника, снагу! Ех, свака би да има заштитника, да осећа сигурност – и то је једина истина! И гарантујем, она мене већ сажалева, тужно ми се подсмехује као што се човек смеши у себи туђој нискости, са радошћу што у њему не види себе сама...

Као што малочас страх савлада његове намере, тако сада, по нестанку опасности бес опет обузе његову душу, овлада њиме као лутком, бацајући га у ватру коју не испољаваше, већ ћутећи настави корачање крај своје мезимице без руке у руци, са болом у гркљану. Зажеле неколико пута да подвикне, да је шчепа за врат и окриви за све, да је пљуне – јер зашто би иначе она носила сукњице осим да се инати њему самом и буди му нелагодност привлачећи погледе свих!... И тек што осујећеност изрази свој максимум, указа се нова прилика која им иђаше у сусрет. То беше мршуљав, насмејан дечкић, дуге плаве косе и очију, обучен некако по новој моди која као да презире све уобичајено. Младићу засмета осмех дечкића, но тај осмејак – приметивши стегнуту младићеву вилицу наједном се претвори у забринут поглед. Беше њему врло чудно, да није ни приметио претуго и непристојно загледање. Повређеној сујети и то засмета, па упутивши дрско питање плавокосом:

„Шта, бре, ти бленеш?!”, и не сачекавши одговора шчепа га за гушу и тресну о под. Овај узнемирено прекри рукама уплашено лице, док младић узвикиваше, „Бленеш, а? Бленеш?!”, лупајући му образе чврстим дланом своје

руке, са коленом на грудима.

Девојка покуша да одвоји унезвереног младића но он, сав у бесу, необуздано настављаше да крвнички удара своју жртву, а при сваком ударцу он осећаше грешност својих поступака – и при сваком ударцу он мишљаше:

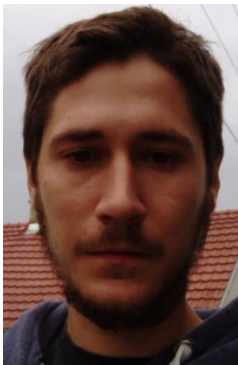
„Казниће ме, ово ће ми бити казна, оно последње! Бићу остављен забога!”

Наједном, кроз зубе стегнуте вилице промумла за себе:

„Слабићу у страху и деспоте према слабима!” А ни не опази да ње већ не беше у близини...

О ПИСЦУ

Душан Бањеглав је рођен 15. маја 1996. године у Врбасу. Студент је српске књижевности и језика на Филозофском факултету у Новом Саду.

Објавио је краћи роман *Поднебесје* у интернет издању часописа *Кули*, есеј под називом *Специфичност Теогосијевог ѿојавља о Сирезу у 'Жицију Свејој Саве'* у *Летопису матице српске*.

Интересује се за руску књижевност и теологију.